

**Informácia z 33. zasadnutia Výboru pre deti a mládež
Rady vlády Slovenskej republiky
pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť**

19. marca 2024 (utorok), 11.00 h., MPSVR SR, zasadačka č. 117

Výbor pre deti a mládež zasadal prezenčnou formou.

➤ **1. Otvorenie a kontrola uznášaniaschopnosti výboru**

33. zasadnutie Výboru pre deti a mládež viedol v zmysle čl. 6 ods. 2 Štatútu Výboru pre deti a mládež (ďalej len „výbor“) p. štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“) Branislav Ondruš.

Pri kontrole uznášaniaschopnosti výboru hneď v úvode zasadnutia bolo prítomných 26/30 členov výboru s hlasovacích právom, nakoľko podľa čl. 10 ods. 3 Štatútu výboru je výbor spôsobilý zasadať a uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov. Výbor bol počas celého zasadnutia uznášaniaschopný.

➤ **schválenie návrhu programu zasadnutia**

V rámci bodu Rôzne boli v rámci scenára zasadnutia navrhnuté a odprezentované témy, a to podnet členky výboru p. veľvyslankyne Barbary Illkovej z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR „Informácia o 4. kole Univerzálneho periodického hodnotenia Slovenskej republiky Radou OSN pre ľudské práva v Ženeve“. Zároveň p. veľvyslankyňa Barbara Illková z Ministerstva zahraničných vecí

a európskych záležitostí SR navrhla zaradiť do bodu Rôzne aj „Informáciu o 6. periodickej správe SR o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa“.

Do bodu Rôzne, bol taktiež zaradený podnet p. riaditeľa Martina Oubrechta zo Slovenskej nadácie pre UNICEF, ohľadom reedukačných centier, periodickej správy o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa. Zároveň p. riaditeľ Oubrecht požiadal, aby na ďalšom zasadnutí výboru bol zaradený bod, resp. informácia a aktuálnom stave inklúzie ukrajinských detí do národného systému a realizácie ich práv.

Taktiež v rámci bodu Rôzne navrhol zaradiť Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím podnet k štatútu Výboru pre deti a mládež.

Členovia výboru dostali priestor na uplatnenie pripomienok k programu.

Program bol jednomyseľne schválený.

Členovia výboru schválili program zasadnutia výboru (ZA 26, Proti 0, Zdržal 0).

2. Kontrola plnenia uznesení Výboru pre deti a mládež

- Informácia o plnení uznesenia VDM č. 71 z 21. marca 2023 k Informácii Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a Ministerstva financií SR k transformácii systému poradenstva a prevencie

O zaradenie uvedenej informácie Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a Ministerstva financií SR k transformácii systému poradenstva a prevencie požiadali členovia výboru za mimovládne neziskové organizácie, a to Monika Fričová, z Platformy rodín detí so zdravotným znevýhodnením, podpredseda výboru Vladislav Matej, z Asociácie poskytovateľov a podporovateľov včasnej intervencie, Ondrej Gallo

z Nadácie pre deti Slovenska a Monika Stupková z Asociácie liečebných pedagógov PRO LP už na predchádzajúcom zasadnutí.

K uvedenému bodu bola podaná aktuálna podrobná informácia zo strany zástupcov Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a Ministerstva financií SR; bližšie zástupca rezortu školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (p. Jarmila Chudá z útvaru poradenstva a prevencie) informovala členov výboru **o počte zariadení poradenstva a prevencie (ZPP) zaradených v sieti škôl a školských zariadení pred reformou systému poradenstva a prevencie, a to:**

- spolu bolo v sieti škôl a školských zariadení zaradených 232 školských zariadení poradenstva a prevencie, z toho 83 centier pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a 149 centier špeciálno-pedagogického poradenstva (z toho 81 štátnych, 67 súkromných a 1 cirkevné).

Čo sa týka počtu ZPP zaradených v sieti škôl a školských zariadení po reforme systému poradenstva a prevencie informovali, že je spolu 158 ZPP z toho 128 centier poradenstva a prevencie (CPP) a 30 špecializovaných centier poradenstva a prevencie (ŠCPP).

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (ďalej len „ministerstvo školstva“) pri rozhodovaní o zaradení nových ZPP do siete zohľadňuje miestne a regionálne požiadavky a dbá na účelné a rovnomerné rozmiestnenie týchto zariadení na území Slovenskej republiky.

Aktuálna sieť CPP je vytvorená tak, aby v každom okrese bolo poskytovanie odborných činností dostupné. Pokiaľ ide o ŠCPP (spolu 30) tieto poskytujú úzko špecializované činnosti s celoslovenskou pôsobnosťou a nie sú dostupné v každom okrese.

Ďalej prítomných zástupcovia ministerstva školstva informovali **o počte odborných zamestnancov pred a po reforme systému poradenstva a prevencie:**

Z dostupných zdrojov, ktoré má ministerstvo školstva napr. z mapovania transformácie CPP (v mesiaci marec 2023), z dokumentu spracovaného Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie pod názvom “Kľúčové zistenia z mapovania potrieb školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie a špeciálnych výchovných zariadení a z mapovania ich pripravenosti na implementáciu štandardov” vyplýva pretrvávajúca personálna poddimenzovanosť v ZPP.

Príčiny personálnej poddimenzovanosti – najmä dlhodobý nedostatok absolventov konkrétnych kategórií odborných zamestnancov najmä logopédov, špeciálnych pedagógov a psychológov, na čo poukázali aj závery z uvedeného mapovania stavu ZPP pred a po transformácii systému poradenstva a prevencie; v uvedenej veci už boli uskutočnené rokovania so zástupcami vysokých škôl na účel hľadania možností navýšenia počtu potrebných kategórií OZ, prípadných zmien v ich odbornej príprave; nízke finančné ohodnotenie OZ.

Doposiaľ bol riešený stav personálnej poddimenzovanosti ZPP opatreniami, ako napr. novelou školského zákona, ktorou sa predĺžilo prechodné ustanovenie o minimálnom počte odborných zamestnancov v ZPP, a to možnosti doplniť si zákonom ustanovený počet odborných zamestnancov na týždenný ustanovený pracovný čas aj súčtom čiastočných úväzkov. Ministerstvo školstva pripravuje dopytovo-orientovanú výzvu pre ZPP, ktorá je zameraná aj na personálne posilnenie pracovných pozícií podporného personálu. V 3 Q je plánované zverejnenie výzvy z Programu Slovensku (na podporu ZPP).

Ministerstvo školstva dofinancovalo náklady za rok 2023 neštátnym ZPP, ktoré vyplynuli ako dôsledok reformy poradenského systému v školstve od 1. januára 2023 prostredníctvom poskytnutia príspevku na špecifiká v súlade s § 4af zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení. Bližšie informácie sú dostupné na webovom sídle ministerstva školstva.

Na ministerstve školstva bola zriadená Metodická rada pre systém poradenstva a prevencie, ako poradný orgán štátneho tajomníka ministerstva školstva, v ktorého gescii je oblasť poskytovania odborných činností poskytovaných v systéme poradenstva a prevencie, najmä ZPP. Prvé zasadnutie Metodické rady je plánované 3. apríla 2024. Metodická rada bude najmä participovať na stabilizácii systému poradenstva a prevencie, na zefektívnení činnosti systému poradenstva a prevencie, najmä CPP a ŠCPP, na plnení PVV na roky 2023 – 2027, ktoré v tomto období má zámer posilniť systém poradenstva a prevencie, rozšíriť ho do všetkých stupňov škôl a zvýšiť dostupnosť služieb ZPP, pri tvorbe legislatívnych návrhov a iných vecne príslušných dokumentov.

Ministerstvo školstva si personálnu poddimenzovanosť, nepostačujúce finančné prostriedky na rozširovanie siete ZPP, teda na zvýšenie ich dostupnosti uvedomuje a uskutočňuje kroky k stabilizácii siete ZPP v súlade so znením PVV na roky 2023 – 2027.

Na účel naplnenie záväzku vyplývajúceho z PVV na roky 2023-2027 je; a to posilniť systém poradenstva a prevencie, zvýšiť dostupnosť služieb ZPP a rozšíriť ho do všetkých stupňov škôl; ministerstvo školstva bude zabezpečovať plnenie tohto záväzku aj prostredníctvom interného projektu Podpora a pomoc pre žiakov a študentov. Jeho súčasťou bude aj analytická časť zameraná na analýzu dostupnosti detí a žiakov k poskytovaným odborným činnostiam v systéme poradenstva a prevencie, zmapovanie poskytovaných odborných činností v systéme poradenstva a prevencie, personálneho zabezpečenia a i.

Pokiaľ ide o zmenu financovania ZPP, zmena spočívala v tom, že neštátne ZPP, doposiaľ financované z dani z príjmov fyzických osôb (DPFO) sú od 1. januára 2024 financované zo štátneho rozpočtu na základe počtu klientov a výkonov (teda podľa paušálneho a výkonového príspevku), rovnako ako štátne ZPP. Vykonané boli úpravy v Nariadení vlády Slovenskej republiky č. 630/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia, podstatou ktorých bola úprava hodnôt koeficientov výkonov odbornej činnosti pre jednotlivé druhy ZPP vyplývajúcej z praxe, platné od 1. januára 2024.

P. Zuzana Suchová z Platformy rodín detí so zdravotným znevýhodnením v diskusii položila viaceré otázky ministerstvu školstva. Taktiež sa prihovorila za to, aby bol jasný plán na zvýšenie dostupnosti poradní a jasný plán o tom, ako sa zvýši alokácia zo štátneho rozpočtu na financovanie poradní, pretože situácia je aj naďalej komplikovaná a problematická a poradne dostali špecifické kompetenci pri aplikovaní a priznávaní podporných opatrení.

Čo sa týka diagnostikovania, aj vôbec starostlivosti o deti utečencov z Ukrajiny, tu uviedla p. Chudá, že oslovili príslušnú sekciu rezortu školstva, no nedisponujú relevantnými dátami. Aktuálne údaje k uvedenému budú členom výboru zaslané dodatočne; (tajomníčka výboru Andrea Hantabalová osloví p. Petra Papša, ako člena výboru, riaditeľa odboru mládeže, zdravia a pohybových aktivít ministerstva školstva, aby poskytol výboru aktuálne údaje).

Z Ministerstva financií SR p. Martina Bíliková, generálna riaditeľka sekcie daňovej a colnej prítomných podrobne informovala o spôsobe zabezpečenia finančných prostriedkov, osobných výdavkov a prevádzky zariadení a prevencie.

Zo sekcie rozpočtovej politiky rezortu financií, ktorá zabezpečuje rozpočtovanie všetkých, okrem iného, aj výdavkových politik v súvislosti so zabezpečovaním

legislatívnych úloh jednotlivých ústredných orgánov, dostala informáciu, že v súvislosti s transformáciou celého systému centier poradenstva a prevencie, ktorá sa realizovala k 1. 1. 2024 prebiehali v minulom roku s ministerstvom školstva negociácie, ministerstvo školstva v rámci legislatívneho procesu pripravilo príslušné deklarované určité finančné požiadavky, ktoré mali zabezpečiť krytie legislatívneho vyjadrenia a teda zabezpečenia primárneho cieľa legislatívy, teda zabezpečenia patričnej dostupnosti služieb poradenstva a prevencie pre deti a žiakov, ako aj pre zákonných zástupcov a zamestnancov škôl a školských zariadení.

Informovala, že v rámci informácii, ktoré má k dispozícii, sa od roku 2024, čo je uvádzané v doložke vplyvov, ktorá bola aj sekciou rozpočtovej politiky odsúhlasená, bolo rozpočtovaných, resp. navýšených, objem finančných prostriedkov na financovanie osobných výdavkov a prevádzky zariadení poradenstva a prevencie na rok 2024 a adekvátne aj na nasledujúce roky vo výške 12 miliónov eur; rovnako bol zohľadnený aj deklarovaný nárast počtu odborných a nepedagogických zamestnancov o 148 osôb (informácia k 1.1.2024). Mzdové náklady boli nakvantifikované na objem 4 miliónov eur.

Ďalej uviedla, že bola deklarovaná finančná požiadavka na 16 miliónov eur ročne, ktoré sú zakomponované do rozpočtu verejnej správy, ktorý bol schválený, štátny rozpočet pre rok 2024 a rozpočet verejnej správy pre ďalšie 3 roky (aj pre rok 2025, ako aj pre rok 2026).

P. Zuzana Suchová z Platformy rodín detí so zdravotným znevýhodnením položila otázku, či v budúcom štátnom rozpočte je nejaký predpoklad zvýšenia finančných prostriedkov.

P. GR Martina Bíliková reagovala, že ak prídu ďalšie dodatočné požiadavky na dofinancovanie niektorých politík, resp. navýšenie výdavkov, tie budú predmetom negociácie, v rámci prípravy štátneho rozpočtu na rok 2025-2026 a rozpočtu verejnej

správy na ďalšie obdobie. Akékoľvek navýšenie financií je predmetom negóciácie medzi jednotlivými ústrednými orgánmi štátnej správy.

Záver: Členovia výboru zobrali informáciu Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a Ministerstva financií SR k transformácii systému poradenstva a prevencie na vedomie, (ZA 25, Proti Θ, Zdržal 1).

- **Informácia o plnení uznesenia VDM č. 72 z 21. marca 2023 k Informácii Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstva financií SR k nárokovateľným podporným opatreniam vo výchove a vzdelávaní**

O zaradenie informácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstva financií SR k nárokovateľným podporným opatreniam vo výchove a vzdelávaní požiadala členka výboru za mimovládne neziskové organizácie Monika Fričová, z Platformy rodín detí so zdravotným znevýhodnením.

K uvedenému bodu bola taktiež podaná aktuálna informácia zo strany zástupcov Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a Ministerstva financií SR; bližšie zástupkyňa ministerstva školstva p. Jarmila Chudá z útvaru poradenstva a prevencie informovala, že v školskom roku 2024/2025 bude financované podporné opatrenie na skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Aktuálne je pripravovaná Metodika k pridelovaniu finančných prostriedkov na realizáciu podporných opatrení vo výchove a vzdelávaní na školský rok 2024/2025, ktorá upravuje aj postup pri pridelovaní príspevku na podporné opatrenie na skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Predpokladaný termín zverejnenia uvedenej metodiky na webovom sídle ministerstva školstva (apríl-máj 2024).

Bližšie podrobnosti k financovaniu podporných opatrení v zmysle bodu B.1, uznesenia č. 72 uviedla zástupkyňa Ministerstva financií SR, p. Martina Bíliková, generálna riaditeľka sekcie daňovej a colnej. Členov výboru podrobne informovala o finančnom krytí a jednotlivých položkách podporných opatrení vo výchove a vzdelávaní (aj ohľadom celkových „budgetov“ v súvislosti s novelou školského zákona, ohľadom výdavkov, čo sa týka podporných opatrení, ako sú prostriedky alokované vo vzťahu k okruhom opatrení, ktoré budú zabezpečované, ohľadom okruhu pedagogických asistentov, špecializovaných poradenských centier, ako aj o okruhu pomocných vychovávateľov, špeciálnych edukačných pomôckach, materiálov, doučovania, jazykových kurzov, dopravného). Taktiež uviedla, že podporné opatrenia sú reálne alokované a sú zabezpečené a finančne kryté štátnym rozpočtom a rozpočtom verejnej správy.

Záver: Členovia výboru zobrali informáciu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstva financií SR k nárokovateľným podporným opatreniam vo výchove a vzdelávaní na vedomie, (ZA 26, Proti Θ, Zdržal Θ).

3. Informácia komisára pre deti k činnosti národného preventívneho mechanizmu s ohľadom na situáciu v reedukačných centrách

O zaradenie uvedenej informácie požiadal p. komisár pre deti p. Jozef Mikloško, ktorý členov výboru podrobne informoval o činnosti národného preventívneho mechanizmu s ohľadom na situáciu v reedukačných centrách.

Podotkol, že kľúčové problémy nevyrieši jeden rezort, a to oceňuje, že aj v tomto výbore témy, ktorými sa výbor zaoberá, sú riešené prostredníctvom „spojenectva – nadrezortnosti“.

V rámci uvedeného bodu spomenul aj dochádzku ukrajinských detí, čomu sa venuje Úrad komisára pre deti, spomenul konkrétne prípady, až po systémové riešenia, ako je dôležité chrániť práva všetkých detí, šírku tematiky, ktorou sa Úrad komisára pre deti zaoberá, aké sú dopady na detské práva. Informoval, že Úrad komisára pre deti organizoval dva okrúhle stoly. Taktiež spomenul, že od mája 2024 sa začína hodnotiť dopad na detské práva pri všetkých legislatívnych normách, čo je veľmi významný posun. Spomenul tému najlepšieho záujmu dieťaťa; informoval, že ich úrad organizuje monitorovacie návštevy. Ďalej informoval, že v júni 2024 sa bude riešiť medzinárodné stretnutie na tému „alternatívna starostlivosť“, ktorej sa zúčastnia zástupcovia mládeže z celej Európy, ďalej spomenul tému „vytvárania leadrovských škôl“. Taktiež spomenul Opčný protokol k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Informoval, že Úrad komisára pre deti vydal publikáciu a organizoval seminár k téme ako hodnotiť najlepší záujem dieťaťa.

Informoval aj ohľadom prevenčného mechanizmu v reedukačných zariadeniach. Podakoval aj p. Zuzane Hozovej z Generálnej prokuratúry SR, kde GP SR rozbehla proces, ktorý je veľmi dôležitý a pozitívny, ohľadom reedukačných centier.

V rámci bodu programu bola taktiež spomenutá kvalita starostlivosti a kvalita vzťahov v zariadeniach. Tu práve aj inšpekcia v sociálnych veciach (ISV) Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR rieši tiež situáciu ohľadom reedukačných centier a postupuje vo svojej činnosti predovšetkým na základe Plánu dozornej činnosti.

Taktiež sa v rámci uvedeného bodu riešila téma duševného zdravia detí (spúšťače psychických ochorení u detí, sociálne siete a i.), ďalej bol spomenutý Parlament detí a mládeže, právo aspoň jednej bezpečnej väzby dieťaťa (aj zo skúseností detí z detských domov), otázka ohľadom vynímania detí na neodkladné opatrenie, rodinné poradne, ekonomika, chudoba, marginalizované rómske komunity,

prevenčný systém, pomoc dospelým, ich posilnenie, podporenie, vzdelávanie a iné dôležité témy.

Informoval, že 23. apríla 2024 sa uskutoční nadrezortné stretnutie piatich ministerstiev a kľúčových úradov na tému duševného zdravia, šikany a ukrajinských detí.

Členom výboru bola odprezentovaná prezentácia k uvedenému bodu programu.

Členka výboru z kancelárie Verejného ochrancu práv (ďalej len „VOP“) p. Janka Divincová, doplnila informáciu pre p. Ondra Galla (z Nadácie pre deti Slovenska), ktorý sa pýtal aj na rolu kancelárie Verejného ochrancu práv, a to, že v zásade národný preventívny mechanizmus je koncipovaný tak, že VOP plní koordinačnú rolu a každá z tých troch inštitúcií (komisár pre osoby so zdravotným postihnutím, komisár pre deti a VOP), ktorá sa podieľa na výkone národného preventívneho mechanizmu rešpektuje svoju čiastkovú rolu.

Vychádzajúc z filozofie tohto mechanizmu vyplýva aj postoj VOP k veci, kde rešpektujú to, že primárne inštitúciou, ktorá je špecializovaná organizácia na ochranu práv detí je komisár pre práva dieťaťa. Položila otázku pre p. komisára pre deti p. Jozefa Mikloška, ako pokročil proces v priebehu dvoch mesiacov, špecificky ju zaujímalo, aká informácia vo vzťahu k reedukačným zariadeniam na zasadnutí zaznie, resp. odkedy Generálna prokuratúra SR oboznámila a podala informácie o stave reedukačných centier, (pozn. už pred 10 rokmi verejná ochrankyňa práv p. JUDr. Jana Dubovcová upozornila na nepriaznivý stav v reedukačných zariadeniach).

P. komisár pre deti informoval, že bola vytvorená pracovná komisia na Ministerstve školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a k 30. aprílu 2024 chcú spracovať podrobný koncept ako ďalej s reedukačnými zariadeniami; riešia sa financie, materiálne podmienky, riešia špecifikáciu a i. Momentálne z ich strany riešia prehodnocovanie

spisov detí, dôvod umiestnenia, pravidelné prehodnocovanie, prečo sú deti v reedukačných centrách zaradené, individuálny prístup, špeciálne rozhovory s deťmi, zavedenie hygienických noriem, čo sa týka stravovania (otvorený systém stravovania)a i.

P. riaditeľka Mária Vargová z Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch pri Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len NKS) informovala, že NKS realizovalo výskum na tému “Prežívanie a správanie sa detí a mládeže na Slovensku počas pandémie”. Tu bolo oslovených 1423 detí a dospelých na Slovensku vo veku 9 – 17 rokov. Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke: <https://detstvobeznasilia.gov.sk/>

- detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/8/vyskumna-sprava-prezivanie-a-spravanie-deti-a-mladeze-na-slovensku-pocas-pandemie-1.pdf

NKS realizovalo (aj v roku 2021) kampaň zameranú na zvyšovanie povedomia o problematike násilia na deťoch. Jeho cieľom bolo upozorniť na riziká digitálneho priestoru a tiež povzbudzenie všetkých, ktorí zažili násilie, aby vyhľadali pomoc (<https://detstvobeznasilia.gov.sk/tlacova-sprava/52/kampan-2021>).

Uvedené odkazy, resp. linky na spomínaný výskum a kampaň boli zaslané členom výboru na vedomie.

Čo sa týka psychosociálneho modelu a psychosociálnej podpory, pri Rade vlády SR pre duševné zdravie vznikla špecifická pracovná skupina, ktorá sa zaoberá touto problematikou. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR urobilo v tomto smere významný krok, a to, že sa pripravil dopytovo orientovaný projekt pre linky, ktoré práve slúžia na doplnenie psychologickú a sociálnu podporu, ktorý je aktuálne vo vnútornom pripomienkovom konaní a predpokladá sa v najbližších dňoch vyhlásenie tejto výzvy.

Podotkla, že tu zaznelo v prezentácii a v diskusii veľa o multidisciplinárnej spolupráci; Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR má vo svojej kompetencii koordináciu štátnej politiky v oblasti ochrany detí pred násilím a multirezortný prístup a tam kde je možnosť vzájomného prekrytia; tu by chcela podotknúť, aby sa viac podporila vzájomná komunikácia, aby sa nevytvárali zvlášť pracovné skupiny, ktoré budú mať veľmi podobný charakter, ale aby sa nadviazalo na sieť, ktorá je aktuálne už vytvorená napr. pre oblasť ochrany detí pred násilím.

P. komisár pre deti Jozef Mikloško reagoval, že určite súhlasí a stotožňuje sa s názorom, aby sa vzájomne spolupracovalo v tejto tematike, snažia sa taktiež spracovávať čo najviac štatistických údajov ohľadom detí; ďalej informoval, že do konca mája 2024 chcú spraviť komplexnejší prehľad ohľadom štatistických údajov, ktoré sa týkajú detí.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula rozsiahla diskusia (aj vo veci súčinnosti rezortov ohľadom riešenia situácie v reedukačných centrách, aktuálnych dát, ktoré sa týkajú osamelosti, pocitu zlyhania, problematika podpory vzťahovej väzby detí a mládeže umiestnených v centrách pre deti a rodiny, k téme ohľadom nedostatku pedopsychiatrov, dôležitosť preventívnych opatrení, podpory dospelých, modelu učenia dospelých, ako poskytnúť pomoc deťom; ako je veľmi dôležité rozlišovať osamelosť a nedostatok sociálnej opory, psychosociálny prístup, dopĺňanie sociálnej opory, dôležitosť sociálnej práce s deťmi a mládežou, ktorá by mala byť rovnako na vysokej úrovni, a i.).

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 26, Proti Θ , Zdržal Θ).

4. Informácia komisára pre deti k problematike duševného zdravia a šikany

O zaradenie uvedenej informácie taktiež požiadal p. komisár pre deti p. Jozef Mikloško, ktorý členov výboru informoval vo veci problematiky duševného zdravia a šikany.

Uvedený bod programu bol podrobne odprezentovaný p. komisárom pre deti Mikloškom v bode programu č. 3 zasadnutia, a to v informácii komisára pre deti k činnosti národného preventívneho mechanizmu s ohľadom na situáciu v reedukačných centrách (spojené body programu č. 3 a č. 4 v rámci prezentácie).

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 26, Proti \emptyset , Zdržal \emptyset).

5. Informácia Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch k napĺňaniu opatrení vyplývajúcich z Národného akčného plánu Európskej záruky pre deti v SR s výhľadom do roku 2030

O zaradenie uvedenej informácie požiadalo Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch (ďalej len „NKS“).

Prítomných bližšie informovala o uvedenom bode p. Natália Gyurkovics z NKS (MPSVR SR).

Predkladaný materiál predstavuje súhrnnú informáciu o plnení opatrení vyplývajúcich z Národného akčného plánu Európskej záruky pre deti v SR s výhľadom do roku 2030 (ďalej len „NAP ECG“) v období do 31. decembra 2023, ktorý bol stanovený ako termín predloženia podkladov zo strany príslušných rezortov v zmysle uznesenia vlády SR č. 156 zo dňa 12. apríla 2023.

Za gestora NAP ECG bolo určené NKS sekcie ľudských práv MPSVR SR, ktoré zároveň plní úlohu Národného koordinátora Európskej záruky pre deti v SR, prostredníctvom ministrom menovaného koordinátora Európskej záruky pre deti. Proces vypracovania AP bol koordinovaný na princípe partnerstva a do jeho prípravy boli zapojení zástupcovia relevantných ministerstiev, vrátane Úradu komisára pre deti, Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity a Úradu komisára pre osoby so zdravotným znevýhodnením. Hlavným cieľom NAP ECG je predchádzať chudobe a sociálnemu vylúčeniu detí a bojovať proti nemu zaručením prístupu deťom v núdzi k súboru kľúčových služieb, vrátane uplatňovania hľadiska pohlavia s cieľom zohľadniť rôzne situácie dievčat a chlapcov, a tým zároveň prispieť k rešpektovaniu, ochrane a napĺňaniu práv dieťaťa a nediskriminácii, prostredníctvom boja proti chudobe detí a podpory rovných príležitostí.

Predmetný materiál informuje o vnútroštátnom prístupe k boju proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a o populácii detí v núdzi, ktoré sú nimi ohrozené. Rovnako informuje o zaznamenanom prograse pri napĺňaní jednotlivých opatrení, ktorých cieľom je zabezpečiť prístup deťom ku kľúčovým službám, ktorými sú účinný prístup k vzdelávaniu na všetkých úrovniach a k školským aktivitám, prístup k primeranému bývaniu a sociálnej starostlivosti, prístup ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a prístup k zdravej výžive.

Dokument sa rovnako venuje aj indikátorom a čiastkovým cieľom, ktoré si SR stanovila a ktoré vychádzajú z cieľových hodnôt AP EPSP.

V závere dokument tiež vysvetľuje jednotlivé pripomienky a rozpory uvedené Európskou Komisiou, ako aj príklady dobrej praxe a ďalší postup v boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu detí, vrátane participácie detí, nakoľko jedným z horizontálnych princípov NAP ECG je zabezpečenie účinného a bezplatného prístupu k bezpečnému prostrediu, participácii a nediskriminácii detí.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 26, Proti Θ, Zdržal Θ).

6. Informácia Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch k materiálu „Akčný plán na roky 2024 – 2025 vychádzajúci z Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore“

O zaradenie uvedenej informácie požiadalo Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch (MPSVR SR), (ďalej len „NKS“).

Prítomných bližšie informoval o uvedenom bode p. Marián Hamada z NKS (MPSVR SR).

Minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR na základe plnenia Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore, schválenej uznesením vlády SR č. 63 zo dňa 12. februára 2020 predkladá Akčný plán na roky 2024 – 2025 vyplývajúci z Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore.

Materiál reaguje na intenzívnu prítomnosť detí v online priestore, ktorá je spojená s mnohými príležitosťami pre ich rozvoj, ale tiež v sebe nesie početné riziká. Medzi najvypuklejšie patrí kyberšikanovanie či grooming, ale aj šírenie nevhodného obsahu, online materiály obsahujúce sexuálne zneužívanie detí či fake news.

Predkladaný materiál obsahuje úlohy zamerané na prevenciu, intervenciu, ale aj následnú starostlivosť o obeť aj páchatelov trestnej činnosti v tejto oblasti. Okrem toho obsahuje horizontálne úlohy súvisiace s koordináciou relevantných subjektov

v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore. Okrem ústredných orgánov štátnej správy, ktorých činnosť je zameraná na túto oblasť, budú do implementácie Akčného plánu zapojené aj mimovládne organizácie a vedecko-výskumné inštitúcie. Koordinačným útvarom pre oblasť ochrany detí v digitálnom priestore je NKS.

Akčný plán na roky 2024 – 2025 vyplývajúci z Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore sa zameriava na niektoré kľúčové témy. Jednou z nich je spolupráca na európskej úrovni, riešenie tém a výmena skúsenosti s európskymi partnermi v rámci sietí Insafe a INHOPE. Medzi dôležité prvky akčného plánu patrí aj široko vnímaná prevencia, zameraná na odbornú verejnosť, laickú verejnosť – predovšetkým rodičov a opatrovateľov detí – a tiež na samotné deti. Za významnú úlohu sa taktiež považuje plánované kvalitatívne zmeny v oblasti dištančného poradenstva.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 26, Proti \emptyset , Zdržal \emptyset).

7. Informácia Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR k téme opatrení v reedukačných centrách

Zástupca Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR p. Juraj Bottka z odboru inklúzie, poradenstva a prevencie prítomných členov výboru informoval **o doterajších opatreniach**, a to, že:

1. Od 1. 2. 2024 vznikol na ministerstve školstva útvar špeciálnych výchovných zariadení

2. Ministerstvom školstva boli poskytnuté finančné prostriedky na odstránenie materiálno-technických a hygienických nedostatkov vytknutých generálnou prokuratúrou a ďalšie žiadosti sa prehodnocujú
3. Do 5. marca 2024 posielali zriaďovatelia reedukačných centier ďalšie žiadosti na odstránenie nedostatkov, ktoré im vytkla generálna prokuratúra, hygiena
4. Pracuje sa na úprave vyhlášky MŠVVŠ SR č. 323/2008 Z. z. o špeciálnych výchovných zariadeniach
5. Pracuje sa na stratégii, ktorej podliehajú analýzy
6. spomenutá bola medzirezortná spolupráca
7. Začiatkom mája 2024 budú prebiehať školenia odborných zamestnancov a pedagogických zamestnancov pod gesciou Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie Bratislava (VÚDPaP)
8. Do 30. 04. 2024 sa cez VÚDPaP pripomienkujú elektronickou formou štandardy odborných činností, následne sa bude upravovať individuálny reedukačný program
9. Regionálne úrady školskej správy majú vykonať komplexnú kontrolu v zariadeniach a do 28. 03. 2024 zaslať správy z kontroly na útvary špeciálnych výchovných zariadení.

P. štátny tajomník Branislav Ondruš doplnil za Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, že okrem jedného z opatrení zo strany ministerstva, okrem personálneho posilnenia pracovných tímov zameraných na oblasť sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, sa ešte robia ďalšie organizačné opatrenia na úrovni úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a okrem toho do leta 2024 sa plánuje, že sa personálne dobuduje inšpekcia v sociálnych veciach, čo je nový útvar ministerstva a jednou z oblastí pôsobnosti tejto inšpekcie je kontrola výkonu opatrení v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zo strany úradov.

Informoval, že je naplánovaná špecifická inšpekčná akcia tejto inšpekcie práce, ktorá sa zameria na výkon sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately voči deťom, ktoré sú umiestnené v reedukačných centrách. Podotkol, že naše útvary

sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately by mali minimálne raz za pol roka vykonávať kontrolu v reedukačných centrách a zistilo sa, že v uplynulom období sa nevykonávali tieto kontroly takmer vôbec, zväčša aj z dôvodu, že ľudia vykonávali iné činnosti a v každom prípade sa spolupracuje v tejto veci a bola taktiež uskutočnená porada s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny. P. štátny tajomník Branislav Ondruš uviedol, že veľký dôraz sa bude dávať na to, aby pracovníci, ktorí majú na starosti túto činnosť, mali na ňu vyhradený dostatočný časový priestor, tak aby každých 6 mesiacov vykonávali kontrolu. Taktiež ako informoval, bude taktiež pozornosť zameraná aj na špecifickú inšpekčnú akciu vo vzťahu k úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, aby sa uistilo, či spomínaná perióda v rozsahu 6 mesiacov bola dodržiavaná.

Výsledky ohľadom systémových ponaučení z inšpekčnej akcie budú k dispozícii pravdepodobne na začiatku jesene tohto roku a ak budú potrebné ďalšie kroky a opatrenia, tak sa následne k nim pristúpi. Taktiež informoval, že Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR je v kontakte v tejto veci s Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a činnosť a kroky sú koordinované tak, aby to zapadalo do opatrení, ktoré robí rezort školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR vo vzťahu k reedukačným centrách.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula rozsiahla diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 26, Proti θ , Zdržal θ).

Do **bodu RÔZNE** navrhla zaradiť členka výboru **p. veľvyslankyňa Barbara Illková z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR** „Informáciu o 4. kole Univerzálneho periodického hodnotenia Slovenskej republiky Radou OSN pre ľudské

práva v Ženeve“, ako aj Informáciu o 6. periodickej správe SR o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa. O uvedených dokumentoch prítomných detailne informovala.

Informácia o 4. kole Univerzálneho periodického hodnotenia Slovenskej republiky Radou OSN pre ľudské práva v Ženeve

Univerzálne periodické hodnotenie („UPR“) je procedúrou Rady OSN pre ľudské práva (ďalej len „rada“), ktorej cieľom je poskytnúť komplexný obraz o stave ľudských práv vo všetkých členských štátoch OSN. Situácia v jednotlivých štátoch sa posudzuje v päťročných cykloch a sleduje nielen aktuálny stav, ale aj dosiahnutý pokrok v oblasti ľudských práv v hodnotenom štáte.

Slovenská republika bola predmetom **3. kola hodnotenia v januári 2019**. V rámci tohto hodnotenia bolo **Slovensku adresovaných 195 odporúčaní**. Najčastejšie sa týkali problematiky boja proti extrémizmu, rasizmu, xenofóbii a nenávisným prejavom, vzdelávania a inklúzie rómskeho obyvateľstva, podpory menších, či uplatňovania princípu rodovej rovnosti a odstraňovania rodovo podmieneného násillia. SR akceptovala väčšinu zo 195 odporúčaní, odmietla 9 odporúčaní a 10 akceptovala čiastočne. Súhrn odporúčaní z 3. kola UPR spolu s určením gestorov jednotlivých odporúčaní schválila vláda SR uznesením č. 252 z 29. mája 2019.

SR v roku 2021 poskytla Rade OSN pre ľudské práva priebežný prehľad o implementácii odporúčaní podrobne vypracovaný gestorskými rezortmi pre jednotlivé odporúčania. Vypracovanie priebežnej správy je dobrovoľný záväzok.

4. kolo hodnotenia SR je plánované 6. mája 2024 v Ženeve. Hodnotenie prebieha formou interaktívneho dialógu s členmi pracovnej skupiny UPR pozostávajúcej zo 47 členských štátov rady, počas ktorého delegácia hodnoteného štátu odpovedá na písomné i ústne otázky. Diskusie s hodnoteným štátom sa môže zúčastniť

ktorýkoľvek členský štát OSN a môže formulovať i odporúčania. Nasledovať bude formálne prijatie správy o priebehu interaktívneho dialógu spolu s prehľadom nových odporúčaní. Výsledkom procesu UPR je prijatie záverečného dokumentu pre hodnotený štát v pléne rady.

SR bude hodnotená na základe viacerých dokumentov:

- Situačná správa o ochrane ľudských práv v SR pre potreby 4. kola univerzálneho periodického hodnotenia („situačná správa“), ktorú z podkladov príslušných rezortov spracovalo MZVEZ SR/SMOP;
- správy predložené Úradom Vysokého komisára OSN pre ľudské práva, a to prehľad odporúčaní vydaných zmluvnými orgánmi OSN a osobitnými procedúrami rady vo vzťahu k hodnotenej krajine;
- sumár informácií sprostredkovaných inými subjektmi, vrátane mimovládnych organizácií.

Situačná správa obsahuje komplexnú informáciu o vývoji v oblasti ľudských práv na vnútroštátnej úrovni od roku 2019 s dôrazom na implementáciu odporúčaní z 3. kola UPR. Správa má odporúčanú štruktúru a presne vymedzený rozsah. Situačná správa bola spracovaná MZVEZ SR v súčinnosti s relevantnými štátnymi orgánmi: Ministerstvom vnútra SR, Ministerstvom spravodlivosti SR, Ministerstvom kultúry SR, Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, Ministerstvom zdravotníctva SR, Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, Úradom splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny a Generálnou prokuratúrou SR.

Po prijatí záverečného dokumentu pre Slovensko v pléne Rady OSN pre ľudské práva (cca máj 2024) MZVEZ SR **zorganizuje medzirezortné konzultácie a vypracuje materiál s rozdelením gestorstva jednotlivých odporúčaní adresovaných SR.**

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 26, Proti 0, Zdržal 0).

Informácia o 6. periodickej správe SR o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa

MZVEZ SR/OLPR zaslalo (14.3.2024) Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR) informáciu zo Stálej misie SR pri OSN v Ženeve ohľadom ďalšieho postupu v súvislosti so 6. periodickou správou SR o plnení Dohovoru OSN o právach dieťaťa.

6. periodická správa SR bola predložená v septembri 2020.

MZVEZ SR/OLPR zaslalo (14.3.2024) Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR) informáciu zo Stálej misie SR pri OSN v Ženeve ohľadom ďalšieho postupu v súvislosti so 6. periodickou správou SR o plnení Dohovoru OSN o právach dieťaťa.

Posudzovanie (obhajoba) správy sa uskutoční na 96. zasadnutí Výboru pre práva dieťaťa, ktoré sa bude konať v septembri 2024 v Ženeve.

Na prerokovanie správy výbor očakáva, že do Ženevy príde **delegácia SR vedená politickým zástupcom vlády SR**. Ostatná obhajoba k implementácii tohto dohovoru sa konala v Ženeve v roku 2016 a delegáciu SR na nej viedol vtedajší štátny tajomník MPSVR SR p. Branislav Ondruš.

V súlade s pravidlami Výboru OSN pre práva dieťaťa je vláda SR vyzvaná, aby zodpovedala na **zoznam tém záujmu výboru (list of issues)**. **Odpovede na otázky je potrebné zaslať** v termíne **do 15. júna 2024** (v anglickom jazyku), prostredníctvom MZVEZ SR/Stálej misie SR pri OSN v Ženeve.

MZVEZ SR je pripravené poskytnúť MPSVR SR ako gestorovi dohovoru, potrebnú súčinnosť v procese prípravy obhajoby.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 26, Proti Θ , Zdržal Θ).

Po zasadnutí výboru bola podľa dohody všetkým členom výboru zaslaná informácia, že dokumenty súvisiace so 4. kolom Univerzálneho periodického hodnotenia je možné sledovať na stránke OSN v časti: [Universal Periodic Review - Slovakia | OHCHR](#).

Taktiež členom výboru bola zaslaná verzia Situačnej správy o ochrane ľudských práv v SR pre potreby 4. kola Univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva v slovenskej verzii. Členovia výboru boli zároveň informovaní, že na stránke OSN budú všetky dokumenty k 4. kolu Univerzálneho periodického hodnotenia dostupné v anglickej verzii (Universal Periodic Review - Slovakia | OHCHR).

Na záver **do bodu Rôzne** taktiež navrhol zaradiť **p. riaditeľ Martin Oubrecht zo Slovenskej nadácie pre UNICEF** témy, či už ohľadom reedukačných centier, periodickej správy o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa.

Aktuálny stav inklúzie ukrajinských detí do národného systému a realizácie ich práv bude zaradený ako samostatný bod programu do najbližšieho zasadnutia výboru.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 26, Proti \emptyset , Zdržal \emptyset).

Úplne na záver **bodu Rôzne** odovzdal p. štátny tajomník Branislav Ondruš slovo **Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím (p. Lenke Bodnárovej)** ; ktorá podala za ich úrad návrh k štatútu Výboru pre deti a mládež, a to, aby v rámci zmeny štatútu Výboru **pre deti a mládež zo dňa 22. mája 2022, bol z čl. 5, ods. 9, písm. e) vyňatý a zaradený Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím medzi členov výboru s hlasovacím právom, a to do čl. 5, ods. 8.**

Uvedené zmeny ohľadom štatútu výboru sa budú podľa dohody riešiť na najbližšom zasadnutí Výboru pre deti a mládež (ako samostatne navrhnutý bod programu).

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 26, Proti \emptyset , Zdržal \emptyset).

Na záver zasadnutia p. štátny tajomník Branislav Ondruš poďakoval prítomným za pozornosť, za všetky ich prínosné podnety a príspevky, ktoré odzneli na výbore, ako aj za ich aktívnu účasť na zasadnutí.

Zapísala:

PhDr. Andrea Hantabalová

tajomníčka Výboru pre deti a mládež

Schválil, dňa 5. apríla 2024

Branislav Ondruš v. r.

štátny tajomník

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
predsedajúci zasadnutiu Výboru pre deti a mládež